

شاعران حجم

شاعران دیگر

حنیف خورشیدی

مؤسسه انتشارات نگاه

(تأسیس ۱۳۵۲)

www.nag.com

Ensh: info.com

لیله لاجنه به	۷۵۶
ناله به لیمه	۶۸۶
ناله حیله زلف	۶۰۵
بانه زبسه لیمه	۱۲۵
تجلی جهان هستی در سرشت شعر	۱۶۵
دسر حجه (اسماقناکیم) سبک دسر دیگره ایران جنوبه حمصه	۲۵۵
رجاله زلفه	۱۸۵
کائنات مشاله جمله	۱۰۹

فهرست

۷.....	تجلی جهان هستی در سرشت شعر
۲۵.....	سیروس آتابای
۴۵.....	هوشنگ آزادی‌ور
۵۷.....	بهرام اردبیلی
۱۰۵.....	پرویز اسلام‌پور
۱۳۳.....	محمد رضا اصلانی
۱۷۱.....	بیژن الهی
۲۱۷.....	هوشنگ بادیه‌نشین
۲۳۹.....	هوشنگ چالنگی
۲۷۱.....	احمد رضا چه‌کهنی
۲۹۵.....	منصور خورشیدی
۳۲۳.....	حسین رسائل
۳۴۷.....	یدالله رؤیایی
۴۰۳.....	رضا زاهد
۴۱۵.....	محمود شجاعی
۴۴۳.....	حسین شرنگ

حجم رفتار خود را به کسی تلقین نمی‌کند. هر کس می‌تواند به تغییر واقعیت پردازد و در آن تصرف کند و کشف حجم کند.

توقف فیزیکی از جهان اشیا موجب می‌شود که ما واقعیت مفهومی شیئی را عوض کنیم و گرنه مجبور به پذیرش چیزهایی هستیم که در اطراف ما وجود دارد. شعر حجم برای گروه شدن، چهره‌های درخشانی را به خود جذب کرده است. شاعر حرفه‌ی کسی است که در اداره کردن کلمه مهارت داشته باشد.

امروز باید قبول کنیم که در عادت‌ستیزی مشکل داریم همه شاعران آوانگارد این گونه‌اند، ما در عبور میان فاصله‌هاست که خلق واقعیت می‌کنیم به نظر می‌رسد که شاعران ماندگار در ادبیات کسانی هستند که از فرصت‌ها بهترین استفاده را به نفع شعر و به احترام مخاطبان خود دنبال می‌کنند. بروز و ظهور این نوع شعر، در «شعر دیگر» بیش‌تر خود را نشان داده است.

یک سال پس از معرفی «شعر دیگر» به جامعه‌ی ادبی ایران (مهر ماه ۱۳۴۷)، اسلام‌پور به همراه محمود شجاعی (شاعر و نماینده‌نویس)، بهرام اردبیلی (شاعر)، هوشنگ آزادی‌ور (شاعر و سینماگر)، فیروز ناجی (شاعر) و یدالله رؤیایی (شاعر) بیانیه «شعر حجم» را امضا کرد.

این بیانیه پس از ماه‌ها بحث و گفتگو سرانجام در خانه پرویز اسلام‌پور تأیید شد. امضای بیانیه‌ی این جریان شعری و چند و چون‌های آن مدت‌ها محل بحث و جدل محافل ادبی در ایران بوده است.

برخی «شعر حجم» را جریان‌ی رادیکال و متأثر از (شعر دیگر و موج نو) می‌دانند که بیژن الهی سرچشمه‌ی اصلی آن بوده است. حجم سکوی پرتاب است، و ظرفیت دور جهان‌های ناپیدای شعر. پرش از

۸ □ شاعران حجم شاعران دیگر

حجم، روحانیت افتادن است؛ و حجم فضای این روحانیت. به مثابه آن لپسروی ایمانی‌ست که پرش سفینه‌های دور پرواز را در اراده‌ی خداوندی می‌آورد.

از واقعیت تا مظاهر واقعیت، از شیء تا آثار شیء، فاصله‌ی بی‌است، فاصله‌هایی‌ست؛ فاصله‌هایی از واقعیت تا ماوراء آن. از هزار نقطه یک چیز هزار شعاع برمی‌خیزد، هر شعاع به مظهری در ماوراء آن چیز می‌رسد، و واقعیت با مظاهر هزارگانه‌اش با هزار بعد وصل می‌شود.

شاعر حجم‌گرا، این فاصله را با یک جست طی می‌کند تند و فوری؛ و بدین گونه، از واقعیت، به سود مظهر آن می‌گریزد.

هر مظهری را که انتخاب کند، از بُعدی که بین واقعیت و آن مظهر منتخب است با یک جست می‌پرد، و از هر بُعد که می‌پرد، از عرض، از طول و از عمق می‌پرد. پس، از حجم می‌پرد، پس حجم‌گرا است؛ و چون پریدن می‌خواهد، به جستجوی حجم است.

به قول یدالله رؤیایی: «خود رسیدن به تکنیک حجم، ذهن را بلند پرواز می‌کند.»

شور کشف در شاعران حجم‌گرا موجب می‌شود تا صورت پنهان لغت را آشکار کنند و بستری برای خلق رابطه در شعر ایجاد نمایند و مناظر دیگری از شعر حجم را که: رفتار با زبان، تکوین تصویر، فاصله‌های ذهنی، زیباشناسی فرم و تکنیک کارکرد کلمه محسوب می‌شود. برابر مخاطبان این نوع از هنر زبانی قرار دهند. تأثیری که زبان شعر شاعران دیگر بر شعر حجم داشته، خیلی بیشتر از تأثیری‌ست که شعر حجم در ذهن و زبان آن‌ها گذاشته است.